

MÓZES MÁSODIK KÖNYVE II.

Isten és az új fáraó

2Móz 1,8-22

„De minél inkább sanyargatják vala őt, annál inkább sokasodik és annál inkább terjeszkedik vala, s félnek vala az Izráel fiaitól. ... Annakokáért jól tett Isten a bábákkal, a nép pedig sokasodék és igen elhatalmazék. És lett, hogy mivel a bábák félék az Istent: megépíté az ő házukat.” (2Móz 1,12.20-21)

Lekció: 2Móz 1,8-22

Fő üzenet

Az első világháború után, a békefeltételek nyilvánosságra kerülésével a magyarországi követek sok fórumon próbálkoztak felszólalni a területi elcsatolások ellen. Az egyik angol követségnek is hosszasan ecsetelték az ország múltját és ezeréves fennállását. Az egyik angol diplomata miután udvariasan végighallgatta a magyar érveket, mindössze ennyit válaszolt: „Time to change!” – azaz: „Ideje, hogy mindez megváltozzon!”

Egyiptomban is elkövetkezett az idő a változásra. A múlt alkalommal ott hagytuk abba, hogy Isten ígéretei elkezdtek beteljesedni a zsidókon: Isten megáldotta őket, és szaporodtak. József Gósen földjén telepítette le az ő testvéreit, a fáraó különleges jogokat adományozott nekik, így békében, kiváltságos helyzetben élhettek és szaporodhattak. Ám a 8. vers-től kezdődően mindez megváltozott: „Azonközben új király támadá Egyiptomban, aki Józsefet nem ismerte.” Ez az egy vers az Egyiptom történelmében bekövetkezett hatalmas politikai és ideológiai váltásra utal, amit most a jobb érthetőség kedvéért röviden tárgyalnunk kell. A Kr. e. 18. században a meggyengült egyiptomi birodalom képtelen volt ellenállni a Közel-Keletről betörő élő törzsek, a *hükszoszok* támadásának. Egyiptom történelmében egy olyan kétszáz éves periódus következett, amelyben a vezetést nem egyiptomi népek gyakorolták. Vélhetően József is ebben a korban került miniszterelnökként a fáraó után a második pozícióba. Majd később a hükszoszok elűzésével az idegenek iránti gyűlölet is egyre magasabbra hágott. A zsidók – a hükszoszokhoz hasonlóan – ázsiai eredetű népek voltak, akik most egy olyan idegen országban találták magukat, akinek a kormányzása gyűlölte az idegeneket, és egy idegen uralom alól való szabadulás után *mindent* próbált megtenni, hogy megakadályozza a múlt, azaz a hükszosz uralom visszatérését. Így az idegen származású zsidók váltak az elsődleges veszélyforrássá és közellenségé az egyiptomiak szemében.

Azonban itt messze többről van szó, mint népek csatájáról. A zsidók és egyiptomiak konfliktusa egy sokkal nagyobb kép egy részlete. Isten már a bűneset után megjövendölte az asszony magvának és a kígyónak a viaskodását, és pontosan ezt látjuk beteljesedni a

mai történetben is. A zsidók Izráel fiai, az ígélet gyermekei, akik a sátán célkeresztjében vannak. Isten gyermekei és a sátán gyermekei – ez a mai fejezetben szereplő két oldal, a fő csata e kettő közt zajlik. Akciókat és reakciókat fogunk látni mindkét oldalról: a Sátán próbálja megakadályozni az ígérek beteljesülését, ám Isten soha nem hagyja magára az Ő népét. Ez pontosan ugyanaz a nagy lelki háború, mint ami a mi életünkben is zajlik. Ezzel az emlékeztetéssel kezdünk neki a fejezet tanulmányozásának

1. Ahol megnövekedik a bűn

A zsidók tehát növekedtek és szaporodtak, és Gósen földjén már-már többen voltak az egyiptomiaknál. A fáraó ekkor egy jól ismert technikához folyamodik: a tények eltorzításával, a veszélyek eltúlzásával próbál félelmet, és zsidók iránti gyűlöletet kelteni az egyiptomiakban. Megpendíti a nacionalizmus szokásos húrjait: „Nézzétek, jönnek ezek az idegenek, többen lesznek mint mi, erősebbek lesznek nálunk, elvesztitek munkátokat, vagyonotokat, sőt még külső ellenségeinkkel is összefognak, így a politikai uralom is kiesik a kezetekből.” Ugye mennyire ismerősek ezek a szavak? Mai modern világunk is tele van bevándorlási törvényekkel, és a nacionalista pártok részéről újból és újból felhangzik a jelszó: „Jönnek az idegenek, és elveszítünk mindent!” Ugyanez történt Egyiptomban is: a fáraó úgy mutatta be saját népét, mint akik (1) számbelileg is kisebbségben vannak saját országukban, (2) katonailag is sebezhetőek, és (3) nemsokára a politikai uralmat is elvesztik. A „zsidó veszélyt” hatalmasnak festi le, mindezt egy dologért: hogy a kigondolt akciótervéhez gyors támogatást kapjon.

A fáraó akcióterve háromlépcsős volt, az egyes lépések egyre kegyetlenebb és nyilvánvalóbb módon törtek a zsidók ellen. Az első lépés a zsidók társadalmi státuszának átrendezése volt. József fáraójának parancsa mindaddig elismerte a zsidókat pásztoroknak és a fáraó nyája hivatalos felülvizsgálóinak (1Móz 47,6), ami szabadságot és függetlenséget jelentett számukra. Mostantól azonban besorozott építőmunkások, és egyre inkább rabszolgák lettek belőlük, a lehető legmélyebbre süllyedtek az egyiptomi társadalmi ranglétrán. A 14. vers próbálja a lehető legjobban szemléltetni azt a nyomorúságot, amelyben a zsidóknak élniük kellett:

„És kemény munkával keseríték életüket, sárcsinálással, téglavetéssel és mindenféle mezei munkával, minden munkájokkal, melyeket kegyetlenül dolgoztatnak vala velök.”

Kemény munka, keserítés, mindenféle munka, kegyetlen dolgoztatás – mindezt kegyetlen felügyelőkkel (Károli: „robotmesterek”) a hátuk mögött, akik votokkal vagy bunkókkal a kezükben próbálták még és még keményebb munkára ösztönözni a zsidókat. Izráel fiainak helyzete elviselhetetlenné vált. Ráadásul egy agyondolgoztatott nép pedig nem tudja ugyanúgy megművelni a földjét megművelni vagy ellátni állatait, mint korábban. Ebből pedig következik az alultápláltság, az éhínség, betegségek, ám a robotmunkát ezek a körülmények nem csökkentik, a rabszolgák számára nem volt táppénz.

De ettől még többet is tartalmazott a fáraó ördögi terve. A zsidókat ugyanis távolabbi városok, Ramszesz és Pithóm építésére is kötelezte. Legvalószínűbb, hogy ezek a városok Egyiptomnak a Sínai-félszigethez közel eső részén helyezkedtek el, és egyfajta katonai rak-tárvárosokként funkcionáltak – vélhetően az Ázsiából érkező katonai támadások kivédésére. Ezekben a városokban nagy készleteket halmozhattak fel élelemből, továbbá katonai csapatok állandó tartózkodási és kiképző helye is lehetett. Az izráelitákat tehát kivezényelték arra a hatalmas feladatra, hogy ezeket a városokat a semmiből építsék fel, sőt mindezt úgy, hogy az alapanyagot is nekik kellett szolgáltatniuk. Ez természetesen magával vonta azt, hogy az építkezésekre elvitték az izráeli férfiakat, és így hosszú időre elszakították a férjeket a

feleségektől, az apákat családjaiktól. Az egyiptomiak így legalább három dolog miatt joggal remélhették a zsidók számának csökkenését: halálra dolgoztatás; alultápláltság és betegség miatti népességcsökkenés; ill. családok szétszakítása miatti kevesebb gyerek. Remélték, hogy így a „zsidó veszély” lassan-lassan elmúlik.

Most álljunk meg egy kicsit, és vonjunk le egy gyakorlati következtetést a fentiekből. Az *emberi gonoszságot* láthatjuk a fáraó és az egyiptomiak részéről. A fáraó vélhetően nem volt tudatában annak, hogy minden intézkedésével a Sátán eszköze. *Isten* népe ellen harcolt, *Isten* ígéreteit próbálta meg semmissé tenni, *Isten* tervét akarta keresztülhúzni. A fáraó az *Isten* ellen lázadó embernek a pontos képe: *Isten* ellen dühösködik, az *Ő* törvénye ellen lázad, még akkor is, ha ez nem tudatosan *Isten* ellen irányul. Miért akkor? – kérdezhetjük. Mert ez az engedetlenség a szívből jön. Mi is a fáraóhoz hasonló szívvel születünk – romlott, gonosz, önző, *Isten*t gyűlölő lelkülettel, még akkor is, ha ennek a lázadásnak csak nagyon kevés ember van tudatában. Csak nagyon kevesen meggyőződéses ateisták, mégis minden újjá nem született ember ugyanígy lázad *Isten* ellen. Nézz a fáraóra, és meglátod magadat.

2. ...ott a kegyelem sokkal inkább bővölködik

A Sátán tehát örömét leli abban, hogy *Isten* népét kínozza, és a fáraót hatékonyan felhasználta Izráel fiai ellen való harcában. Mégis, minden okos terve és mesterkedése ellenére, azt látjuk, hogy *Isten* kerül ki győztesen a harcból: *„De minél inkább sanyargatják vala őt, annál inkább sokasodik és annál inkább terjeszkedik vala, s félnek vala az Izráel fiaitól.”* Hiába az egyiptomiak számbeli fölénye, hiába a dühödt gyűlölet, hiába az okos terv – a fáraó csupán szélmalomharcot vív, *Isten* ígéretei beteljesülnek. Ez csoda volt a legteljesebb értelmében, *Isten* természetfölötti beavatkozása az izráéliek érdemei nélkül.

Itt van egy nagy adag bátorítás számunkra. Az ige ugyanis azt mutatja nekünk, hogy *Isten* megállíthatatlan. Ha *Ő* megígér valamit és elkezdi a munkáját, akkor nincs semmi, ami megállítsa. Pál mintha erről is írna a Római levélben: *„ahol megnövekedik a bűn, ott a kegyelem sokkal inkább bővölködik.”* (Róm 5,20b). Testvérem, érted és alkalmazod ezt a saját életedre? Talán nagy nyomorúsággal küzdesz, nehéz teherrel kell harcolnod naponta, talán önmagad keseríted meg saját életedet, ám *Isten* mégis ígéri neked Pál apostolon keresztül:

„Meg lévén győződve arról, hogy aki elkezdette bennetek a jó dolgot, elvégezi a Krisztus Jézusnak napjáig.” (Fil 1,6)

Ha benned *Isten* elkezdte a munkáját – és ó, kívánom, hogy így legyen! –, akkor be is fejezi azt. Őt nem állíthatja meg semmi sem a munkahelyeden, sem a családotban, még saját magad sem! *Isten* csodálatos, erős, megállíthatatlan – nem meggondolatlan *Isten*, hogy amit elkezdett, azt abbahagyja. Krisztus nem hiába szenvedett a kereszten, ha megtértél hozzá, az ígéretek beteljesülnek. Adjon ez bátorítást neked a jelenlegi problémáidban.

Van azonban egy még érzékenyebb téma, amellyel foglalkoznunk kell ezen a ponton. Ha *Isten* jó, *Ő* megállíthatatlan, és előre látta népe szenvedését (1Móz 15,13), akkor miért hagyja őket szenvedni?

Ennek a résznek kapcsán továbbá foglalkoznunk kell a szenvedés témájával. Miért engedi meg *Isten*, hogy népe szenvedjen? *Először* is meg kell látnunk, hogy a zsidók szenvedésének az okozói az egyiptomiak voltak. A szenvedés témakörénél lehetetlen nem megemlíteni a bűnt. Ahelyett, hogy *Isten*t okolnánk a szenvedés miatt, meg kell értenünk, hogy a szenvedés az emberi bűnösség *elkerülhetetlen* következménye. A szenvedés mindig visszavezethető a saját vagy másunk bűneire – ebben az esetben az egyiptomiakéra.

Persze ez nem jelenti azt, hogy *Isten* ne tartaná uralma alatt az egész helyzetet. Ha akarta volna, meg tudta volna akadályozni, hogy népe rabszolgasorba kerüljön – de nem akarta,

nem ez volt a terve. A zsoltáros egész nyíltan azt írja: „[Isten] elváltotta azoknak szívét, hogy gyűlöljék az Ő népét, és álnokul cselekedjenek az Ő szolgálóival.” (Zsolt 105,25) Miért?

Istennek több célja is lehet azzal, hogy bizonyos ideig engedi népét szenvedni. Először is ezáltal a fáraó segített Izráel fiait egy egységes néppé, a zsidósággá kovácsolni. Spurgeon így ír erről:

„Minden valószínűség szerint, ha rajtuk múlt volna, beolvadtak volna az egyiptomi nemzetbe, és elvesztették volna identitásukat, mint az Úr különleges népe. Elégedettek voltak az Egyiptomban való étellel, és elég készségesen egyiptomivá lettek volna. ... Mégis, Isten elhatározta, hogy kihozza őket ebből a gonosz kapcsolatból. Elkülönített embereknek kellett lenniük, nem lehettek egyiptomiak, sem nem élhettek huzamosabb ideig úgy, mint az egyiptomiak, mert Jehova váléasztotta ki őket magának...”

Furán hangozhat, de Isten a szenvedés útján őrizte meg népét a beolvadástól és bálványimádástól. Az egyiptomiak gyűlölete és üldöztetése elkülönítette a zsidóságot, és egy nagy népet hívott életre Jákób leszármazottaiból. Néha pontosan azért van szükségünk arra, hogy a világ elkülönüljön tőlünk ilyen módon, mert magunktól csak beolvadnánk közéjük.

Másodszor a szenvedés sokszor mozdítja elő Isten országának ügyét. Ha megnézzük az egyháztörténelmet, látjuk, hogy növekedés sokszor az üldöztetés után és annak köszönhetően következett be. Például Jeruzsálemben István vértanúhalála után erőteljesebb üldöztetés vette kezdetét, és ez szétszórta a korai keresztyéneket Júdea területén. Így jutott el az evangélium Júdea és Samária egész vidékére. Később, a Római Birodalom véres keresztyénüldözései szintén csak növelték a keresztyének létszámát, ahogy a régiek ezt megfogalmazták: „a mártírok vére mag volt”. Vagyis legyünk békések a szenvedések és nehézségek között, sőt hálásak azért, mert Isten ezt sokszor felhasználta az Ő országának építésében.

Harmadszor Izráel népének a szenvedése Isten hosszútűrését is mutatja. Az 1Móz 15-ben az Úr a következőket ígéri Ábrámnak:

„És mondta az Úr Ábrámnak: Tudván tudjad, hogy a te magod jövevény lesz a földön, mely nem övé, és szolgálatra szorítják, és nyomorgatják őket négyszáz esztendeig. De azt a népet, melyet szolgálnak, szintén megítélem én, és annakutánna kijönnek nagy gazdagsággal. Te pedig elmegy a te atyáidhoz békességgel, eltemettetel jó vénségben. Csak a negyedik nemzedék tér meg ide; mert az Emoreusok gonoszsága még nem tölt be.” (1Móz 15,13-16)

A zsidók minden egyes szenvedéssel eltöltött éve egy év kegyelmi időt jelentett az emoreusok számára. Isten hosszútűró volt ezzel a pogány néppel, és időt adott nekik a megtérésre. Ehhez hasonlóan a mi életünkben is Isten néha azért „késik” (inkább úgy tűnik, mintha késne), mert valaki másfelé még kegyelmet gyakorol a várakozással.

Negyedszer a szenvedések közepette tudták a zsidók igazán megérteni a szabadításra való szorultságukat. A zsidók szerették Egyiptomot, és még évek, évtizedek múltán is szeretettel emlékeztek vissza a fokhagymákra és a póréhagymákra (4Móz 11,5). Nem igazán mérték fel Egyiptom lelki szörnyűségét, sem azt, hogy nekik arra a földre van szükségük, amit Isten különített el számukra. A szenvedés fájdalmas esztendői kellett ezt az izráéliek fejébe véssék (2Móz 2,23-25). Ezt a fontos leckét te is jegyezd meg: *a szenvedés segít, hogy a Megváltód iránt vágyódj.* Ha soha nem érezted és tapasztaltad meg a bűn szörnyűségét, akkor miért is keresnéd Krisztust? Miért is vágyódnál a mennyei haza után, ha a földi haza kielégítő számodra?

És ötödször a szenvedés segít hálásnak lenni Isten kegyelméért. Az egyiptomi fogság állandó emlékeztetője volt a zsidóságnak Isten szabadításáról, örömük állandó forrása. Az

egyiptomi szabadulás olyan esemény, amelyet nem lehet felejtetni. Isten nem tartozott volna Izráel fiainak ezzel a szabadítással – hacsak ígéretével nem kötelezte volna el magát. Ő mégis kihozta őket a szolgaság házából, hát hogyan ne kellene egy ilyen Istent dicsérni? De mi a helyzet veled? Kihozott-e már Isten téged a bűn Egyiptomából, kihozott-e a Jézus Krisztusban való szabad életre? Mondhatod-e már, hogy Jézus miatt a bűn többé nem uralkodik rajtad? Ha igen, akkor ugye dicséred Istent emiatt?

Láthatjuk, hogy több érv is meghúzódhat amögött, hogy Isten miért engedi meg a szenvedést magunk vagy mások életében. De a fő dolog ez: *Isten mindig céltudatosan cselekszik.* Ha szenvedni hagy, ezzel célja van. A kérdés csupán az, hogy bízol-e benne eléggé, hogy az Ő céljai jók és bölcsőbbek a te gondolataidnál?

3. A bátor bábák

A fáraó sajnos mindezeket a leckéket nem értette meg. Csupán azt látta, hogy minden kegyetlenkedése és erőfeszítése ellenére a zsidók népe növekszik. Így terve második lépcsőjének megvalósításába kezdett bele: csökkentse a zsidók számát úgy, hogy saját bábáik ölik meg a fiúgyermeket. Ezzel a parancsával a fáraó még jobban felfedte szíve (és az egész emberi nemzetség) romlottságát: az élet ellenségévé vált. Mivel a Sátán eszköze volt, szükséges is, hogy így legyen. Hiszen már az Édenkertben felfedte Isten, hogy a kígyó szándéka az, hogy az asszony magvát megölje, annak sarkába harapjon.

Persze Isten itt sem tétlen. Az izráéliek oldalán két csodálatos nő tűnik fel: Sifra és Puá. Sifra azt jelenti: csodálatos, Puá pedig: ragyogó. Ez a két nő hű volt a nevükhöz – tetteik árulkodnak az igazi, belső szépségükről. Szépségük pedig abban a rövid meghatározásban állt, amit a 17. vers ad nekünk: *„De a bábák félék az Istent.”* Az istenfélelem nem rettegés, nem a hétköznapi értelemben vett félelem, ahogy félünk a sötétségtől vagy diákok egy nehéz vizsgától. Az Istent félni kifejezés, amely oly gyakori a Szentírásban, sokkal inkább azt jelenti, hogy Istenben hinni, és *emiatt* félni az engedetlenség következményétől. Istent félni egyet jelent azzal, hogy Istennek van a legnagyobb szava és tekintélye az életünkben. Ebből persze következik számos jellemvonás is. Az istenfélő ember hűséges, megbízható, becsületes vagy ahogy a bábák esetében látjuk: védi az életet. Ez az, amitől igazán szép nő vagy férfi lesz valaki, ha jellemében egyre inkább hasonlít a tökéletes emberre, Jézusra.

Tudtommal az itt leírt eset az egyik első beszámoló egy nép gyerekeinek tömeges kiirtásáról. A fáraó volt az első nagy abortusz-törvény kiadója. A bábák pedig az első aktivistái a *pro-life* mozgalomnak. A bábák tudták, hogy büntetlenül életet elvenni, gyilkolni (1Móz 9,6) nem lehet, mert Isten az élet Istene, Ő adja és veszi el az életet. Éppen ezért szívükben határozottan visszautasították a fáraó parancsát, mert az Isten törvénye ellen való volt. Ez csodálatos dolog! A bábák szembenálltak az akkori világ leghatalmasabb urával, akinek mai mércénkkel mérve nagyobb hatalma volt, mint az amerikai elnöknek. A fáraó egy legyintésére a bábákat azonnal kivégezték volna. Ám ők mégis hajlandók voltak az életüket kockáztatni, mert jobban félték Istent! Lényegében követték Jézus parancsát: *„És ne féljete azoktól, akik a testet ölik meg, a lelket pedig meg nem ölhetik; hanem attól féljete inkább, a ki mind a lelket, mind a testet elvesztheti a gyehennában.”* (Mt 10,28)

Lássuk meg azt is, hogy Isten nem hagyta magukra a bábákat. Nem csak abban, hogy magyarázatukat a fáraó elfogadta, és nem ölette meg őket. Hanem abban is, hogy Isten *megépítette az ő házukat.*” (21. vers), azaz családjuk lett, mert Isten képessé tette őket arra, hogy foganjanak és gyereket szüljenek. Vélhetően a bábáknak akkor nem volt gyerekük, talán olyan asszonyok voltak, akiknek nem is lehetett, így el tudták látni ezt a fontos felelősségüket. Isten mégis megemlékezett róluk, és gyermekekkel áldotta meg őket. Csodálatos, ugye?

De van még egy csodálatosabb dolog. Az, hogy a bábák neve fel van jegyezve! Ez még csodálatosabb annak fényében, hogy a 2Móz első öt fejezetében Jákób és Mózes családján kívül *senkinek* a neve nincs megemlítve. Se a fáraóé, se a fáraó varázslóié, se Izráel véneié – de ennek a két asszonynak igen! Ahogy Jézus mondja a Jelenésekben:

„A győzedelmesnek enni adok az elrejtett mannából, és adok annak fehér kövecskét, és a kövecskén új írott nevet.” (Jel 2,17)

Jézus nevet ad a győzelmeseknek. Ez a két csodálatos asszony pedig győzött – az istentelenség és emberektől való félelem fölött. Isten is megáldotta őket (Csodálatost és Ragyogót), és ma is megáld mindenkit, aki hajlandó az Ő nevét jobban tisztelni minden más eszménél vagy embernél, még saját magánál is.

Persze ezen a ponton nem lehet elkerülni annak a kérdésnek a tárgyalását, hogy szabad-e hazudni a keresztyén embernek? A fáraó azt parancsolta a bábáknak, hogy öljék meg a fiúgyermeket. Ők nem tanúsítottak nyílt ellenállást, és válaszukkal is azt tükrözték, hogy a parancsot nem miattuk nem lehetett teljesíteni, hanem a héber asszonyok életerőssége miatt. Vélhetően a magyarázatuk helytálló volt, ám ettől függetlenül is ez a válasz tulajdonképpen hazugság. Hiszen még ha igaz is, abból a célból mondták a fáraónak, hogy elhitessék őt, ők ugyan minden tőlük telhetőt megtettek az ügy érdekében. Szabad-e tehát a keresztyén embernek hazudni?

Nem fogok erre a kérdésre direkt választ adni, viszont két dolgot szeretnék kiemelni.

- I. *Ne tévesszük el a célt!* Viszonylag könnyű erre a kérdésre fókuszálni, és lándzsát törni egyik vagy másik álláspont felett. Mégis van egy fontosabb dolog: a miért kérdése. Miért hazudtak a bábák? Mert félték Istent, követni akarták őt, és meg akarták menteni az ártatlan életüket. A másik oldalról pedig lehet, hogy valaki megtartja magát ezen a területen, és sosem hazudik szándékosan, mégis a pokolra jut. Ugyanis nem a hazugság/nem hazugság üdvözít minket, hanem Krisztus. Éppen ezért a fő mondani-való ezen a ponton az, hogy szeresd Istent és Krisztust, tőle kérj tanácsot, segítséget és megerősítést azokban a szélsőséges, életveszélyes helyzetekben mint a bábáké.
- II. *Nézzünk a világosan kijelentett dolgokra!* A bábák ill. a jeriói Ráháb esetében, aki kéme-
ket bujtatott, nincs közvetlen jóváhagyása a hazugságuknak. Isten nem dicsérte meg őket a hazugságért (bár nem is marasztalta el őket). Tehát a fontos az, hogy addig legyünk bölcssek, amíg a helyzet egyértelmű. Isten megtiltja a felebarátról való hamis bizonyosságtételt: nem terjesztheték másról pletykát vagy valami más, hamis dolgot. Isten megköveteli a felsőbbiségeknek való engedelmességet, tehát így megtiltja azt is, hogy az adóbevallásomban hazudjak – még akkor is, ha egyesek azt gondolják, erre joguk van. Isten továbbá azt is kéri, hogy ne változtassam meg csupán a szavam amiatt, mert valami a káromra történik, vagyis maradjak szavatartó (Zsolt 15,4). Ezek világos esetek. A bábákkal kapcsolatban pedig azt mondhatjuk, hogy úgy tűnik, amikor Isten szentjei olyan szélsőséges helyzetbe kerültek, amikor válaszuktól *mások* élete függött, akkor *Isten félelméből* azt választották, hogy elrejtse az igazságot a gonoszak elől, hogy a gonoszáguknak ellenálljanak. De ebből ne vonjunk le általános következtetést minden hazugságra vonatkozóan. Ezek szélsőséges esetek, figyelmünket pedig fordítsuk a tényleges, ránk is jellemző helyzetekre, ahol a Biblia kijelentése egyértelmű.

Miután Isten a fáraónak ezt a tervét is megghiúsította, a fáraó nem tudott mást tenni, mint mindenki előtt nyíltan feltárta szívének indulatait – azt, amit eddig rejtegetni akart –, és terve harmadik lépcsőjében kiadta a parancsot a katonáknak: „Öljétek meg a fiúgyermeket!” Isten felszínre hozta a fáraó gonoszágát, mint ahogy a miénket is felszínre hozza, és a fáraónak most már nyíltan, egész Egyiptom és a zsidóság előtt is vállalnia kellett a tettét. Az előző

versben az istenfélő bábákról olvasunk, a mostaniban a vérszomjas fáraóról. Döbbenetes a különbség, nem? Pedig mind a hárman ugyanolyan emberek. A bábák ugyanúgy romlott természettel születtek, mint a fáraó. A bábák ugyanúgy képesek minden bűnre, mint a fáraó. Akkor mi a különbség? Isten. Isten teszi a különbséget. A bábák Őhöz tért meg bűneikből, és előtte hajtottak fejet, a fáraó nem. Neked is el kell döntened, melyik oldalon állsz? Fejet hajtottál már Isten előtt? Odarohantál már Krisztushoz, és kérted, hogy áldozatával bocsássa meg minden bűnöd? Áldott vagy, ha igen. Mert bár ugyanolyan bűnös vagy, mint a fáraó, a megtérésed pillanatától kezdve biztosan a mennyben lévők seregét gyarapítod. Mindezt Krisztusért egyedül. Ámen.